

УДК 338.43:658

М. О. Орликовський,
к. е. н., доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування імені М. П. Поліщука,
Житомирський національний агроекологічний університет, м. Житомир
ORCID ID: 0000-0001-9296-623X

В. В. Гришковець,
магістрант кафедри менеджменту організацій і адміністрування імені М. П. Поліщука,
Житомирський національний агроекологічний університет, м. Житомир
ORCID ID: 0000-0003-0413-5343

Р. С. Зелінський,
магістрант кафедри менеджменту організацій і адміністрування імені М. П. Поліщука,
Житомирський національний агроекологічний університет, м. Житомир
ORCID ID: 0000-0001-5622-7886

В. В. Мордюк,
магістрант кафедри менеджменту організацій і адміністрування імені М. П. Поліщука,
Житомирський національний агроекологічний університет, м. Житомир
ORCID ID: 0000-0003-4477-7199

DOI: 10.32702/2306-6792.2020.1.96

УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА ЯК УМОВА ЙОГО ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

M. Orlykovsky,
PhD in Economics, assistant professor of the Department of management organizations and administration
by M. Polishchuk, Zhytomyr National Agroecological University, Zhytomyr
V. Grishkovets,
Master of the the Department of management organizations and administration by M. Polishchuk,
Zhytomyr National Agroecological University, Zhytomyr
R. Zelinskyu,
Master of the the Department of management organizations and administration by M. Polishchuk,
Zhytomyr National Agroecological University, Zhytomyr
V. Morduk,
Master of the the Department of management organizations and administration by M. Polishchuk,
Zhytomyr National Agroecological University, Zhytomyr

ENTERPRISE PROFIT MANAGEMENT AS A CONDITION FOR ITS EFFECTIVE FUNCTIONING

Статтю присвячено дослідженню та узагальненню теоретико-методичних і науково-практичних аспектів управління прибутковістю аграрного виробництва, розв'язанню наукового завдання, що виявляється в підвищенні прибутковості виробничої системи типового аграрного підприємства Житомирської області. Проблемою ефективного розвитку досліджуваного підприємства стали застарілі технології виробництва, низький рівень матеріально-технічного забезпечення, незадоволені потреби в ресурсному забезпеченні та ін. Вирішення проаналізованих проблем полягає в запровадженні принципово нових технологічних факторів виробництва, які підтверджуються прогнозними економічними розрахунками, стосовно питань фінансового забезпечення запропонованих нововведень, джерел їх надходження та розрахунку показників ефективності від їх використання. Успішний розвиток досліджуваного підприємства можливий за умови розвитку зовнішнього середовища аграрного підприємства, а те в свою чергу залежать від розвитку національної економіки. Подальший розвиток підприємств аграрного сектора області повинен бути спрямований на впровадження стратегії підвищення ефективності виробничої діяльності сільськогосподарських підприємств Житомирської області під час використання високотехнологічних аспектів.

The thesis is devoted to the research and generalization of theoretical and methodological and scientific-practical aspects of the management of the profitability of agricultural production, the solution of the scientific problem, which manifests itself in increasing the profitability of the production system of Polissya— Agricultural -Agro Ltd. in the Ovruch region of Zhytomyr region. The problem of effective development of the investigated enterprise has become obsolete production technologies, low level of logistics, dissatisfied with the need for resource provision, etc. The solution of the analyzed problems is the introduction of fundamentally new technological factors of production, which are confirmed by predictive economic calculations, in relation to the issues of financial provision of the proposed innovations, sources of their receipt and calculation of efficiency indicators from their use.

The solution of this problem, together with optimization of production processes of the livestock industry and optimization of the processes of development of agricultural enterprises in Zhytomyr region, will provide an opportunity to update the material and resource supply of Polissya— Agricultural -Agro Ltd., create conditions for the development of effective competitive environment and significantly increase its efficiency. When introducing resource-saving technology of growing spring wheat in the investigated farm, the production efficiency of this crop is significantly increased. Successful development of the investigated enterprise is possible under the condition of the development of the external environment of the agrarian enterprise, and these, in turn, depend on the development of the national economy. Expansion of markets in the interests of increasing sales is an urgent goal for Polissya— Agricultural -Agro Ltd. To solve the problem of expansion of markets, the policy is aimed at eliminating restrictions on regional trade. The given economic policy of the enterprise provides maintenance of material and labor resources of agriculture. Further development of enterprises of the agrarian sector of the region should be aimed at introducing a strategy for increasing the efficiency of agricultural activity of agricultural enterprises in Zhytomyr region, using high-tech aspects.

Ключові слова: прибутковість, сільськогосподарське підприємство, прибутковість виробництва, технології, управління, проектне обґрунтування, оптимізація виробництва, зростання.

Keywords: profitability, agricultural enterprise, profitability of production, technology, management, project justification, optimization of production, growth.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Серед найважливіших чинників забезпечення ефективного функціонування виробничої системи сільськогосподарських підприємств слід виділити забезпечення належного рівня прибутковості виробничої системи підприємства та виділення пріоритетних шляхів її використання для самих підприємств. За ринкових умов господарювання така проблема набуває особливої актуальності внаслідок загострення конкуренції. Ступінь розвитку виробництва є однією з провідних характеристик стану сільськогосподарського підприємства, що визначає перспективи його подальшого розвитку.

Підвищена потреба сільського господарства в високоякісній продукції посилює необхідність зростання прибутковості виробництва. У сучасних умовах прибутковість виробництва є запорукою формування конкурентоспроможного виробництва продукції. Зростання прибутковості виробництва у сільському господарстві спричиняє мультиплікативний ефект в економіці всієї держави. Тобто проблема ефективного забезпечення економічного розвитку підприємств має загальнодержавне значення. Вирішення цієї проблеми життєво важливе для всіх суспільно-економічних систем, вирізняється різноманітністю моделей, складністю та особливостями механізмів і залежить від конкретних обставин, а тому аспекти ефективності зростання виробництва економічного розвитку сільськогосподарських підприємств потребують ґрунтовного вивчення.

Без створення надійних основ прибутковості виробництва, якими професійно мають

володіти спеціалісти відповідного профілю, важко сподіватися на сталий розвиток сільськогосподарської сфери, науково-технічного та соціального прогресу, а з ним і на належне місце у світовому господарстві. Зростання прибутковості виробництва сільськогосподарської продукції має істотне значення як на макро-, так і на мікрорівні. По суті, вона визначає майбутнє країни загалом, окремого суб'єкта господарювання і виступає локомотивом економіки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЄТЬСЯ АВТОР, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Питання, пов'язані з механізмом зростання прибутковості виробництва сільськогосподарських підприємств, отримали певне висвітлення в наукових дослідженнях українських та зарубіжних вчених. У цих дослідженнях значною мірою висвітлюються питання прибутковості виробництва в сільськогосподарських підприємствах різних форм власності. Наявність дискусійних питань у цих дослідженнях свідчить про значний інтерес до обраної проблематики та необхідність більш детального дослідження назрілих проблем. Так, Березівський П.С., досліджуючи питання економічної ефективності, дійшов висновку, що ефективність виробництва як економічна категорія відображує дію об'єктивних економічних законів, яка проявляється в результативності виробництва і є тією формою, в якій реалізується мета суспільного виробництва. Економічна ефективність показує кінцевий корисний ефект

від застосування засобів виробництва і живої праці, а також сукупних їх вкладень [1, с. 37—38].

Як економічна категорія ефективність виробництва нерозривно пов'язана з необхідністю дедалі повнішого задоволення матеріальних і культурних потреб населення України. Тому, підвищення ефективності суспільного виробництва характеризується збільшенням обсягів сукупного продукту та національного доходу для задоволення потреб безпосередніх виробників і суспільства загалом за найменших сукупних витрат на одиницю продукції [2, с. 101—102].

Як економічна категорія критерій ефективності відображує основну мету виробництва, суть якої полягає в нерозривній єдності кількісної і якісної оцінки. Ефективність виробництва з кількісного боку характеризується системою економічних показників, між якими повинна бути відповідність щодо змісту та методики обчислення [6, с. 15]. Економічна ефективність сільськогосподарського виробництва в підприємствах та об'єднаннях визначається як народногосподарська ефективність, економічна ефективність галузей і виробництва окремих продуктів, а також господарської діяльності сільськогосподарських підприємств і окремих заходів. Залежно від цього використовують різні економічні показники, які повинні бути органічно взаємопов'язані і відповідати критерію ефективності [7, с. 21—22]. На думку Довгалюк Н.В., економічну ефективність необхідно зіставляти із соціально-економічною оптимальністю, яка передбачає проведення державою такої макроекономічної політики (за допомогою оподаткування кінцевих доходів, соціальних витрат, кредитно-грошової політики та ін.), яка б не гальмувала стимулів до праці, до підприємницької діяльності тощо, з одного боку, і не породжувала бажання прожити лише за рахунок соціальних витрат держави — з іншого [4, с. 13]. Ми погоджуємось з думкою Гуторова О.І., що найважливішим показником економічної ефективності діяльності підприємства є отримана маса прибутку. Його формують сума грошових надходжень, одержана підприємством від продажу сільськогосподарської продукції, та затрати, пов'язані з його виробництвом і реалізацією. Виручка від реалізації залежить від обсягів товарної продукції та ціни на неї, ціна ж значною мірою — від попиту і пропозиції на кожний окремий вид продукції, що виробляє підприємство, її якості, каналів реалізації, строків реалізації та ін. [3, с. 299—301]. Мазнев Г.Є. доводить, що необхідною умовою зростання ефективності вироб-

ництва є наявність досконалої, якісної, вископродуктивної техніки, що відповідає прогресивній технології, забезпеченість підприємства якісною сировиною та матеріалами. Лише за цієї умови можна ефективно використати головний засіб виробництва аграрних підприємств — землю. Неухильне підвищення економічної родючості землі завжди актуальне, оскільки від її рівня залежить урожайність сільськогосподарських культур, кількість і якість виробленої продукції й обсяг пов'язаних з цим матеріально-грошових затрат. Проте якими б досконалими не були виробничі ресурси, їх віддача та ефективність виробництва будуть зростати лише тоді, коли ці ресурси використовуватимуться повністю й інтенсивно [5, с. 36—39].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Завданнями дослідження є:

— виявити та охарактеризувати особливості ефективності виробництва сільськогосподарської продукції;

— здійснити аналіз проблеми зростання ефективності виробництва в типовому аграрному підприємстві Житомирської області (на прикладі ТОВ "Полісся-Сільгосп-Агро");

— спрогнозувати стратегічні напрями зростання прибутковості виробництва сільськогосподарської продукції ТОВ "Полісся-Сільгосп-Агро";

— охарактеризувати оптимізацію стратегічного вектору зростання прибутковості виробництва ТОВ "Полісся-Сільгосп-Агро".

Об'єктом дослідження є процес управління прибутковістю та передумови її зростання в типовому аграрному підприємстві Житомирської області (на прикладі ТОВ "Полісся-Сільгосп-Агро").

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

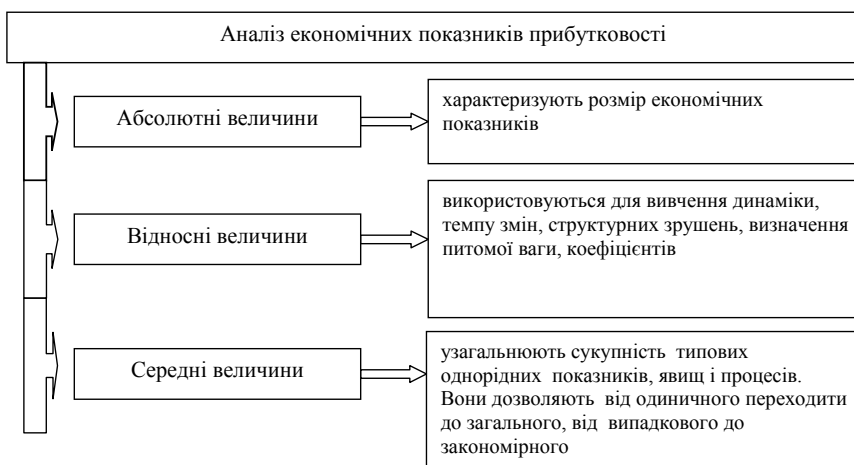
Визначення економічної ефективності діяльності має опиратися на власну методичну основу. Проте в Україні не існує офіційної та загально визначеної методики комплексної оцінки результатів діяльності. Натомість можна орієнтуватися на такі визначальні положення цієї методики. Аналітична оцінка економічної й соціальної ефективності виробництва має базуватися на результатах комплексного аналізу діяльності господарства за певний час. Такий комплексний аналіз, що охоплює моніто-

Рис. 1. Система показників комплексного економічного аналізу прибутковості підприємства

ринг, фіксування фактичних (очікуваних) значень у динаміці й аналітичну оцінку певної сукупності показників діяльності, варто проводити за наперед визначеною схемою, в кілька етапів, оскільки наведена методика є загальноприйнятною в системі аналізу ефективності господарської діяльності підприємства (рис. 1).

Існує безліч варіантів щодо класифікації прийомів економічного аналізу прибутковості підприємства. На нашу думку класифікацію аналітичних прийомів (способів) економічного аналізу в загальному вигляді можна представити такою схемою (рис. 2). Економіко-логічні методи використовуються в процесі економічного аналізу, розкривають специфіку його методу і вивчають зв'язки між господарськими

Рис. 2. Схема аналізу економічних показників прибутковості підприємства

операціями, процесами і економічними явищами.

Сукупність вимірників ефективності варто об'єднати у дві групи: перша — абсолютні показники; друга — показники використання ресурсів. Варто зауважити, що наведені групи показників слід аналізувати у нерозривній єдності та встановлювати між ними причинно-наслідкові зв'язки. Дотримання такої методики дає змогу формувати доцільні і актуальні висновки щодо фінансово-економічних показників діяльності досліджуваних підприємств.

До чинників, які залежать від аграрних підприємств і на які останні можуть впливати

протягом виробничого процесу або ж планувати на найближчу перспективу, належать урожайність сільськогосподарських культур і продуктивність худоби, вибір об'єкта першочергових інвестицій, спеціалізація і концентрація виробництва, технологія виробництва основних видів продукції сільського господарства, характер інвестицій (довго- чи короткострокові), рівень продуктивності праці і собівартість виробництва.

Вітчизняні сільськогосподарські підприємства найчастіше є виробниками сировини, а не продукції для кінцевого споживання. Тому механізм формування ефективності в них буде залежати від перерозподілу доходів на всіх етапах створення додаткової вартості. Порушення процесів обміну та перерозподілу доходів між виробниками сільськогосподарської сировини і виробниками кінцевих продуктів спричинило до того, що ефективність у перших часто є нерентабельною, а в останніх рентабельною. Поглибило цю проблему й те, що протягом останніх років в умовах вільного обігу капіталу, зовнішні і внутрішні інвестиції спрямовувались у переробні галузі, а в сільськогосподарських підприємствах основним джерелом інвестицій залишались власні кошти.

Порушення процесів обміну та перерозподілу доходів між виробниками сільськогосподарської сировини і виробниками кінцевих продуктів спричинило до того, що ефективність у перших часто є нерентабельною, а в останніх рентабельною. Поглибило цю проблему й те, що протягом останніх років в умовах вільного обігу капіталу, зовнішні і внутрішні інвестиції спрямовувались у переробні галузі, а в сільськогосподарських підприємствах основним джерелом інвестицій залишались власні кошти.

Таблиця 1. Можливі варіанти отримання прибутку від реалізації продукції ТОВ "Полісся-Сільгосп-Агро" Овруцького району Житомирської області, млн грн

Варіанти рішень	Варіанти станів середовища		
	S1	S2	S3
A1	1,5	2,5	3,0
A2	0,5	1,0	2,5
A3	2,0	7,0	1,5
A4	6,5	0,5	2,5
Ймовірність стану середовища	0,20	0,55	0,15

Дослідження організаційно-економічної та фінансової діяльності, рівня економічної та ділової активності виробничої системи підприємства, проблем зростання прибутковості виробництва сільськогосподарської продукції з використанням основ факторного аналізу проводилось на прикладі типового сільськогосподарського підприємства Житомирської області ТОВ "Полісся-Сільгосп-Агро" Овруцького району.

У процесі виробничої діяльності більшість сільськогосподарських підприємств мають ряд перспектив по реінвестуванню отриманого прибутку, відносно можливих варіантів стану середовища в контексті конкретних варіантів рішення. Не винятком є і ТОВ "Полісся-Сільгосп-Агро" Овруцького району Житомирської області. В процесі проведених досліджень, для цього підприємства, було визначено, яку кількість продукції необхідно випускати, щоби отримати найбільший прибуток. Рішення залежить від ситуації на ринку, тобто від конкретної кількості реалізаційних каналів продукції. Конкретна кількість споживачів наперед невідома і може бути трьох варіантів: S1, S2 і S3. Є можливими чотири варіанти випуску продукції підприємством: A1, A2, A3 і A4. Кожній парі, що залежить від стану середовища — S_j та варіанту рішення — A_i відповідає значення функціоналу оцінювання — V(A_i,S_j), що характеризує результат дій (табл. 1).

Оптимальна альтернатива за критерієм Байєса знаходиться за формулою:

$$F^+ A_i^* = \max_j \{V(A_i, S_j) * P_j\} \quad (1).$$

Знаходимо оптимальну альтернативу випуску продукції з точки зору максимізації прибутків, тобто функціонал оцінювання має позитивне спрямування (розрахунки представлено в табл. 2). За критерієм Байєса оптимальним буде альтернативне рішення A3.

Оптимальна альтернатива за критерієм Лапласа знаходиться за формулою:

$$F^+ A_i^* = \max_j \left\{ 1/n \sum_{j=1}^n V(A_i, S_j) \right\} \quad (2).$$

Розрахунки здійснено з врахуванням фактора пропорційного розподілу ризику можливих варіантів стану середовища (табл. 3). За критерієм Лапласа оптимальним буде альтернативне рішення A3.

Для того щоб застосувати критерій Севіджа, потрібно побудувати матрицю ризику як лінійне перетворення функціоналу оцінювання. Для побудови матриці ризику використовують наступну формулу:

$$F^+ R_{ij}^* = \max_j \{V(A_i, S_j)\} - V(A_i, S_j) \quad (3).$$

За критерієм Севіджа оптимальним буде альтернативне рішення A3. Критерій Гурвіца дозволяє встановити баланс між випадками крайнього оптимізму і випадками крайнього песимізму за допомогою коефіцієнта оптимізму α. (табл. 4).

Оптимальна альтернатива за критерієм Гурвіца знаходиться за формулою:

$$F^+ A_i^* = \max_j \left\{ \alpha \max_j \{V(A_i, S_j)\} + (1-\alpha) \min_j \{V(A_i, S_j)\} \right\} \quad (4).$$

Оптимальним рішенням за критерієм Гурвіца буде альтернативне рішення A3 (табл. 5).

За цим варіантом рішення, ми отримуємо результат за якого прибуток у значній мірі буде отримуватися не на початковій стадії

Таблиця 2. Вибір оптимального рішення отримання прибутку від реалізації продукції ТОВ "Полісся-Сільгосп-Агро" Овруцького району Житомирської області за критерієм Байєса

Варіанти рішень	Варіанти станів середовища			V(A _i ,S _j)*P _j	max _i {V(A _{i,j})*P _j }
	S1	S2	S3		
A1	1,5	2,5	3,0	1,5*0,20+2,5*0,50+3,0*0,15=2,125	
A2	0,5	1,0	2,5	0,5*0,20+1,0*0,50+2,5*0,15=1,025	
A3	2,0	7,0	1,5	2,0*0,20+7,0*0,50+1,5*0,15=4,475	A3
A4	6,5	0,5	2,5	6,5*0,20+0,5*0,50+2,5*0,15=1,950	

Таблиця 3. Вибір оптимального рішення отримання прибутку від реалізації продукції ТОВ "Полісся-Сільгосп-Агро" Овруцького району Житомирської області за критерієм Лапласа

Варіанти рішень	Варіанти станів середовища			1/n ∑ _{j=1} ⁿ V(A _i ,S _j)	max _i {1/nV(A _i ,S _j)}
	S1	S2	S3		
A1	1,5	2,5	3,0	1/3*(1,5+2,5+3,0)=2,333	
A2	0,5	1,0	2,5	1/3*(0,5+1,0+2,5)=1,333	
A3	2,0	7,0	1,5	1/3*(2,0+7,0+1,5)=3,500	A3
A4	6,5	0,5	2,5	1/3*(6,5+0,5+2,5)=3,167	

Таблиця 4. Вибір оптимального рішення отримання прибутку від реалізації продукції ТОВ "Полісся-Сільгосп-Агро" Овруцького району Житомирської області за критерієм Севіджа

Варіанти рішень	Варіанти станів середовища			max j {Rij}	min i max j {Rij}
	S1	S2	S3		
A1	5,0	4,5	0	5,0	
A2	6,0	6,0	0,5	6,0	
A3	4,5	0	1,5	4,5	A3
A4	0	6,5	0,5	6,5	

інвестиційного проекту, а на стадіях його продовження. Таким чином, у разі обрання оптимального напрямку інвестування в ТОВ "Полісся-Сільгосп-Агро" було обрано варіант рішення А3, за можливих варіантів стану середовища скоригованого на величину коефіцієнта ризику.

З метою вирішення проблем управління прибутковістю в тваринництві та враховуючи той факт, що на сучасному етапі відбувається зростання попиту на молоко, пропонується запровадити виробництво молока в кількості об'ємів його виробництва у 2020 р. (7468), при поступовому нарощуванні об'ємів виробництва до 2021 р. у розмірі 9500,0 ц. Управлінському персоналу підприємства необхідно розробити бізнес-план виробництва для закупівлі відповідної техніки, поліпшення умов кормового столу дійного стада, а також спрогнозувати можливі шляхи поліпшення племінної справи в підприємстві. У разі впровадження вищеперахованих заходів у досліджуваному господарстві значно зростає продуктивність дійного стада, а й відповідно ефективність виробництва продукції тваринництва (табл. 6).

Використовуючи наведену технологію доїння корів та дотримуючись збалансованого раціону годівлі дійного стада, господарство в змозі збільшити виручку від реалізації молока на 563,6 грн/ц, при поточних 417,1 грн/ц. У разі збільшення обсягів реалізації молока цей показник має значні перспективи до збільшення. Витрати у порівнянні з 2018 р. зростуть у зв'язку із закупівлею нового обладнання, його монтажу, реконструювання приміщення та навчан-

ня робочого і обслуговуючого персоналу та складуть 5311,7 тис грн.

У галузі рослинництва перспективним є збільшення виробництва зерна сої, ріпаку, інших дрібно сім'яних культур, насіння і продукція переробки яких користується підвищеним попитом на світовому ринку. Підвищенню прибутковості сільськогосподарських підприємств Житомирської області, які спеціалізуються на виробництві продукції рослинництва, буде сприяти впровадження ресурсозберігаючих технологій вирощування культур.

Розширення ринків в інтересах збільшення збуту є нагальною метою для ТОВ "Полісся-Сільгосп-Агро". На розв'язання завдання розширення ринків збуту спрямована політика усунення обмежень регіональної торгівлі. Наведена економічна політика підприємства забезпечує збереження матеріальних та трудових ресурсів сільського господарства. Здійснення відповідної державної політики на регіональному рівні дає змогу сформуванню оптимальної структури регіональної сільськогосподарської економіки. Подальший розвиток підприємств аграрного сектора області повинен бути спрямований на впровадження стратегії підвищення ефективності виробничої діяльності сільськогосподарських підприємств Житомирської області у разі використання високотехнологічних аспектів.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Важливим напрямом удосконалення взаємозв'язків між суб'єктами сільськогосподарської діяльності є підвищення ролі посередницько-збутових підприємств в АПК, а також спільна комерційна діяльність. Тому нині для сільськогосподарського сектора Житомирської області перспективним є освоєння зовнішніх ринків збуту, розширення експортної орієнтації виробництва, оскільки повинні стати одними з чинників економічного зростання галузі. В сільськогосподарських підприємствах в цілому необхідно модернізу-

Таблиця 5. Вибір оптимального рішення отримання прибутку від реалізації продукції ТОВ "Полісся-Сільгосп-Агро" Овруцького району Житомирської області за критерієм Гурвіца

Варіанти рішень	Варіанти станів середовища			maxj {V(Ai,Sj)}	minj {V(Ai,Sj)}	$\alpha \cdot \max_j \{V(A_i, S_j)\} + (1-\alpha) \cdot \min_j \{V(A_i, S_j)\}$	maxi { $\alpha \cdot \max_j \{V(A_i, S_j)\} + (1-\alpha) \cdot \min_j \{V(A_i, S_j)\}$ }
	S1	S2	S3				
A1	1,5	2,5	3,0	3,0	1,5	$3,0 \cdot 0,5 + 1,5 \cdot 0,5 = 2,25$	
A2	0,5	1,0	2,5	2,5	0,5	$2,5 \cdot 0,5 + 0,5 \cdot 0,5 = 1,50$	
A3	2,0	7,0	1,5	7,0	1,5	$7,0 \cdot 0,5 + 1,5 \cdot 0,5 = 4,25$	A3
A4	6,5	0,5	2,5	6,5	0,5	$6,5 \cdot 0,5 + 0,5 \cdot 0,5 = 3,50$	

вати інфраструктуру економічної діяльності ринку, яка могла б надавати ряд послуг суб'єктам господарювання, ефективно забезпечувати розвиток виробничої діяльності для переробних підприємств, формувати інформаційні бази даних електронної торгівлі з використанням мережі Інтернет, що дозволить швидко просувати на ринки вироблену продукцію, організувати рекламу, створювати сприятливий інвестиційний клімат, проводити маркетингові дослідження ринків, створювати і удосконалювати діяльність галузевих асоціацій виробників сільськогосподарської продукції.

Література:

1. Березівський П.С. Економічна ефективність виробництва сільськогосподарської продукції в аграрних формуваннях: Монографія. Львів: Ліга-Прес, 2015. 233 с.
2. Васьківська К.В. Організаційно-економічний механізм функціонування сільськогосподарських підприємств: теорія, методика, практика: Монографія. Львів: Ліга-Прес, 2016. 185 с.
3. Гуторов О.І. Проблеми сталого землекористування у сільському господарстві: теорія, методологія, практика: Монографія. Х.: Едена, 2010. 405 с.
4. Довгалюк Н.В. Ефективність використання та відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств Центрального Полісся: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. А., 2010. 20 с.
5. Мазнев Г.Є. Бізнес-планування технологічних процесів переробки сільськогосподарської продукції: навч. посіб. Х.: Міськдрук, 2010. 129 с.
6. Рогач М.М. Ефективність сільського господарства і рівень життя населення: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. К., 2010. 20 с.
7. Семенов А.Г. Методи стратегічного управління підвищенням ефективності виробництва на підприємствах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук. Д., 2009. 36 с.

References:

1. Berezivskiy, P.S. (2015), *Ekonomiczna efektyvnist' vyrobnytstva sil's'kohospodars'koi*

Таблиця 6. Проектне обґрунтування прибутковості впровадження системи доїння корів Westfaliya "Полісся-Сільгосп-Агро" на перспективний господарський період (2020 р.)

№ п/п	Показники	Одиниці виміру	Роки		Зміна показника 2020 р. до 2018 р., (+/-)
			Фактичний обсяг (2018)	Проектний обсяг (2020)	
1.	Вартість обладнання	тис грн	-	4800,5	4800,5
2.	Вартість сільськогосподарської споруди для обладнання	тис грн	-	125,5	125,5
3.	Вартість монтажних робіт обладнання та його налаштування	тис грн	-	350,0	350,0
4.	Витрати на навчання обслуговуючого персоналу	тис грн	-	35,7	35,7
5.	Ціна реалізації молока 1 ц	грн	417,1	980,70	563,6
6.	Виробнича собівартість 1 ц молока	грн	382,2	382,2	-
7.	Прибуток з 1 ц	грн	34,9	598,5	563,6
8.	Рентабельність	%	9,13	156,59	147,46

produktzii v ahrarynykh formuvanniakh [Economic efficiency of agricultural production in agrarian units], Liha-Pres, L'viv, Ukraine.

2. Vas'kivs'ka, K.V. (2016), *Orhanizatsijno-ekonomichnyj mekhanizm funktsionuvannia sil's'kohospodars'kykh pidpriemstv: teoriia, metodyka, praktyka* [Organizational and economic mechanism of functioning of agricultural enterprises: theory, methodology, practice], Liha-Pres, L'viv, Ukraine.

3. Hutorov, O.I. (2010), *Problemy staloho zemlekorystuvannia u sil's'komu hospodarstvi: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Sustainable Land Use Problems in Agriculture: Theory, Methodology, Practice], Edena, Kharkiv, Ukraine.

4. Dovhaliuk, N.V. (2010), "Efficiency of use and reproduction of fixed assets of agricultural enterprises of Central Polesie", Ph.D., Thesis, *Ekonomy, L'vivs'kyj Natsional'nyj Ahrarnyj Universytet*, L'viv, Ukraine.

5. Mazniev, H.Ye. (2010), *Biznes-planuvannia tekhnolohichnykh protsesiv pererobky sil's'kohospodars'koi produktzii* [Business planning of technological processes of processing agricultural products], Mis'kdruk, Kharkiv, Ukraine.

6. Rohach, M.M. (2010), "Agricultural efficiency and standard of living", Ph.D., Thesis, *Ekonomy, Kyivs'kyj Natsional'nyj Ekonomichnyj Universytet im. V.Het'mana*, Kyiv, Ukraine.

7. Semenov, A.H. (2009), "Methods of strategic management of increasing production efficiency at enterprises", Ph.D., Thesis, *Ekonomy, Dnipropetrovs'kyj Derzhavnyj Ahrarno-ekonomichnyj Universytet*, Dnipropetrovs'k, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 12.12.2019 р.